

ת"פ 29050/01/11 - מדינת ישראל נגד מיכאל שמי

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 29050-01-11 מדינת ישראל נ' שמי

בפני
בעניין: כב' השופט איתן קורנהאוזר
מדינת ישראל

המאשימה

נגד

מיכאל שמי

הנאשמים

גזר דין

רקע

1. הנאשם הודה והורשע, במספר אישומים, בעבירות הבאות:

קבלת דבר במרמה, לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "החוק"); זיוף בידי עובד ציבור, לפי סעיף 421 סיפא לחוק; קבלת דבר במרמה, לפי סעיף 415 רישא לחוק (שתי עבירות); זיוף מסמך על מנת לקבל דבר, לפי סעיף 418 לחוק; שימוש במסמך מזויף, לפי סעיף 420 לחוק (שתי עבירות).

בהתאם לעובדות האישום הראשון, הנאשם שימש כממונה על נושא ההכנסות במשרד המשפטים, והיה מוסמך על אישור החזרי אגרות. מדובר בהחזרים לגבי אגרות ששולמו תמורת שירותים, אשר לא סופקו בסופו של דבר. במהלך החודשים מאי 2007 ועד מאי 2008, מסר הנאשם לממונה על התשלומים באגף הכספים והחשבונות במשרד המשפטים, דרישות להחזרי תשלומים אותם לא ביצע מעולם, ואשר בוצעו על ידי אחרים. הנאשם מילא שוברי תשלום ריקים, בשמות פיקטיביים, וביקש בשמם החזרים, על תשלומים שביצעו אחרים, ישירות לחשבונותיו. הנאשם צירף אסמכתאות לתשלומים שביצעו האחרים, ללא פירטי אותם אחרים. בנוסף, צירף הנאשם לבקשות מכתבי בקשה להחזר, מטעם מנהל ענף מזכירות הרשם, כאשר מדובר במכתבים שכתב בעצמו וזייף בהם את חתימת המזכיר. כתוצאה מכך קיבל הנאשם לחשבונותיו כ- 78,000 ₪.

בהתאם לעובדות האישום השני, בסוף שנת 2006, זייף הנאשם אישור לזכאות תואר B.A, בכך שסרק למחשבו אישור זכאות לתואר שקיבל בשנת 1995 מאוניברסיטת בן גוריון, במחלקות מדעי ההתנהגות ומדעי החברה והרוח בחטיבות מינהל עסקים וניהול משאבי אנוש, ושינה את הנתונים כך שנכתב כי מדובר בתואר שניתן בשנת 2006, במחלקות כלכלה ומינהל עסקים. בנוסף, הוסיף הנאשם על גבי התואר ציונים שמעולם לא קיבל.

עובר ליום 1.1.2007, העביר הנאשם אישור מזויף זה לגורמים הרלוונטיים במינהלת סל"ע במשרד ראש הממשלה, שם עבד, ועל בסיס האישור עלה שכרו החודשי של הנאשם החל מיום זה, ועד לסיום עבודתו ביום 30.4.2007, מסך של 7,143 ₪ לסך של 12,167 ₪.

בהתאם לעובדות האישום השלישי, התראיין הנאשם בפני חשב משרד המשפטים, לתפקיד הממונה על ההכנסות במשרד, והציג עצמו ככזב כבעל תואר B.A בכלכלה ובמינהל עסקים. בהמשך, שלח הנאשם אל המשרד את אישור התואר המזויף שלעיל. על סמך היותו בעל תואר כמתואר, התקבל הנאשם לעבודה האמורה. במהלך עבודתו במקום, בין חודש פברואר 2007 לחודש יוני 2008, קיבל הנאשם משכורת כוללת בסך 357,048.37 ₪.

2. כתב האישום הוגש בחודש ינואר 2011. התיק נקבע תחילה בפני כב' השופט לירן, ובהמשך עבר לשמיעה בפני מותב זה.

בטרם נשמעו טיעונים לעונש, התקבל תסקיר שירות המבחן בעניינו של הנאשם. מדובר באב לשני ילדים, העובד כיום כשכיר בחברת אינטל. הנאשם גדל במשפחה נורמטיבית, בה הבת הבכורה נפטרה בגיל צעיר, בטרם נולד הנאשם. על רקע זה, חש הנאשם כי הוריו ראו בו פיצוי על אובדן הבת, וחינכו אותו להישגיות ולמצוינות, אך התקשה לעמוד בדרישות לימודיות של מסגרות מצוינות.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם מתקשה לתאר את הסיבות לביצוע העבירות, ומתקשה להסביר לעצמו את המניעים להתנהלותו. שירות המבחן העריך כי קיים פער, בין האופן בו הנאשם מציג יכולת שליטה ותכנון לבין תפקודו בפועל, פער הנובע מהאופן בו גדל תוך ציפיה להישגיות גבוהה למול תחושת חוסר מסוגלות. מאפיינים אלה עומדים בבסיס ביצוע העבירות ומאפיינים את מצבו גם כיום, עובדה המצביעה על סיכון להישנות העבירות. לצד זאת, העריך שירות המבחן כי במהלך הקשר עם הנאשם, חלה התפתחות ביכולתו לזהות את הגורמים שהביאו אותו לביצוע העבירות. לפיכך, המליץ שירות המבחן להעמיד את הנאשם בצו מבחן טיפולי, לצד מאסר בעבודות שירות.

טיעוני הצדדים

3. המאשימה הדגישה את התכנון והשיטתיות במעשיו של הנאשם, אשר בוצעו לאורך זמן רב, תוך ניצול מעמדו כעובד ציבור. מדובר בפגיעה בטוהר המידות בשירות הציבורי, הפוגעת בציבור כולו. המאשימה ביקשה לקבוע מתחמי ענישה שונים לאישומים השונים: לגבי האישום הראשון - מתחם הנע בין 8 ל-24 חודשי מאסר; לגבי האישום השני - מתחם הנע בין עבודות שירות ל-12 חודשי מאסר; לגבי האישום השלישי - מתחם הנע בין עבודות שירות לבין 12 חודשי מאסר. בהתחשב בקבלת האחריות והגעה להסדר בהליך אזרחי, מחד גיסא, וצמצום חומרת המעשים על ידי הנאשם, מאידך גיסא, עתרה המאשימה להטיל עליו עונש המצוי ברף הבינוני עד גבוה של המתחם, וכן מאסר מותנה וקנס.

4. בא כוח הנאשם הכיר בחומרת המעשים, אך טען כי הנאשם ביצע את תפקידיו בצורה משובחת, ובכך עמוד 2

יש להקהות מחומרתם. הנאשם נעדר כל עבר פלילי, שירת כקצין בצבא קבע, ומשרת עד היום במילואים. הנאשם הודה במיוחס לו החל בחקירתו במשטרה, ובמסגרת הליך אזרחי השיב למדינה כספים שנלקחו על ידו במרמה. עוד ציין את חלוף הזמן מעת ביצוע העבירות, במהלכו הנאשם צעד במסלול נורמטיבי, ולא ביצע כל עבירה פלילית. לגבי התרשמות שירות המבחן, הדגיש בא כוח הנאשם את תחושת הבושה והמבוכה המאפיינת את הנאשם לגבי מעשיו, וזאת כהסבר לקושי שלו בהנמקת מעשיו. לפיכך, עתר לאמץ את המלצת שירות המבחן, כשבנסיבות נאשם זה, ראוי לסטות ממתחם ענישה המצדיק מאסר בפועל, זאת בשל ההיבט השיקומי.

הנאשם הביע צער וחרטה על מעשיו. לטענתו, מדובר בתקופה קשה בחייו, כאשר אימו חלתה בסרטן ונפטרה, ואילו הוא ואשתו עברו טיפולי פוריות. לאחר חקירתו, פנה לטיפול פסיכולוגי, והחזיר את כל הכספים שנדרש על ידי המדינה. עוד ציין כי משרת בשרות מילואים קרבי, ועתיד בקרוב לאבד את מקום עבודתו, כאשר אף אשתו איננה עובדת.

מתחמי הענישה ההולמים

5. כתב האישום ייחס לנאשם שלושה אישומים נפרדים, המתייחסים לאירועים שונים, ולפיכך יש לקבוע מתחמי ענישה נפרדים. למעשה, כל העבירות הינן מאותו סוג, כאשר הנאשם קיבל דבר במרמה, תוך ביצוע עבירות שונות. אופי העבירות שביצע הנאשם, מהווה פגיעה באמון המערכת הציבורית בעובדיה, אך חמור מכך - באמון הציבור במערכת זו. הנאשם ניצל את מעמדו כעובד ציבור, לאורך זמן, בשיטתיות, תחכום ותעוזה, באופן בו גרם לנזק כספי ולכרסום במעמד השירות הציבורי. עיקר הנזק במעשי הנאשם, אינו ממוני, אלא פגיעה בטוהר המידות של המערכת הציבורית, המהווה את אחד מעמודי התווך אשר החברה נכונה עליהם.

לגבי הנזק הכלכלי שנגרם, כפי שהוצהר על ידי הצדדים, הנאשם עמד במלוא ההחזרים שנדרש במסגרת הליך אזרחי. עוד אציין, כי לא נטען על ידי המאשימה, שחוסר רקע אקדמי, לו טען הנאשם, גרם לעבודה רשלנית ומזיקה על ידו. לשם בחינת סוגית הקנס הכספי, אתחשב בנתוני הכלכליים של הנאשם, כפי שעלו בדבריו וכן בתסקיר שירות המבחן.

6. הפסיקה שהוגשה על ידי המאשימה, ניתנה כולה בטרם תיקון 113 לחוק העונשין, ולפיכך איננה עוסקת בדגשים שניתנו בתיקון זה. בנוסף, מדובר בפסיקה לגבי נסיבות שונות, בין אם סכומי כסף שונים, תקופה שונה של ביצוע עבירות, ובין אם נסיבות של ניהול הוכחות ונסיבות אישיות שונות. ניתן ללמוד מפסיקה זו, לגבי התייחסות הערכאות השונות לחומרה בה יש לראות עבירות דומות המבוצעות על ידי עובדי ציבור. באופן דומה, אף הפסיקה שהציג בא כוח הנאשם, ניתנה שלא במתווה של תיקון 113 לחוק העונשין. בנוסף, באף מקרה, לא היה מדובר בעובד ציבור, או בנסיבות דומות, ובחלק מהמקרים מדובר בעבירות מס.

עוד יש להדגיש, כי הפסיקה הנוהגת מהווה אך את אחד השיקולים בעת קביעת מתחם הענישה (ראו לענין זה

ע"פ 6048/13 מוחמד באשיר נ' מדינת ישראל, (14.08.2014), פסקה 4).

7. לאחר ששקלתי את מידת הפגיעה בערך המוגן, לגבי כל אחד מהאישומים, את נסיבות ביצוע העבירה והפסיקה הנוהגת, החלטתי לקבוע מתחמי ענישה כדלקמן:

א. לגבי האישום הראשון, מתחם הענישה נע בין 7 ל-24 חודשי מאסר, לצד מתחם קנס הנע בין 3,000 ₪ ל-15,000 ₪.

ב. לגבי כל אחד מהאישומים השני והשלישי, מתחם הענישה נע בין מספר חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות לבין 18 חודשי מאסר, לצד מתחם קנס הנע בין 2,000 ₪ ל-10,000 ₪.

העונש המתאים

8. מדובר בנאשם ללא כל עבר פלילי, אשר ניהל חיים נורמטיביים לאורך שנים, מלבד העבירות בהן הורשע. הנאשם הודה במיוחס לו, וקיבל אחריות מלאה על מעשיו, אשר באה לידי ביטוי בהודאה, בחרטה הכנה שהביע, וכן בהחזר הנזק הכלכלי שנגרם כתוצאה ממעשיו.

במסגרת בחינת העונש המתאים, יש לתת משקל אף לחלוף הזמן מעת ביצוע העבירה, כאשר כתב האישום הוגש למעלה משנתיים וחצי מעת סיום ביצוע העבירות, לגביהן תיק החקירה נפתח במהלך שנת 2008 (ראו לענין זה ע"פ 7475/14 קבהא מהדי נ' מדינת ישראל, (25.12.2014), פסקה 16).

בנוסף, יש להתחשב בהשפעת העונש שיוטל, על הנאשם ועל משפחתו הקרובה, תוך דגש על שני ילדיו הקטינים.

שילוב נתונים אלה, מטה את הכף לרף הנמוך של מתחמי הענישה, אשר נקבעו לעיל.

9. בחינת האמור בתסקיר שרות המבחן, מעלה כי בבסיס ביצוע העבירות, עומד פער בין האופן בו הנאשם מציג את עצמו לבין תחושותיו הפנימיות. שירות המבחן התרשם מאדם בעל יכולות תפקודיות תקינות ויכולת שליטה, העומדים בפער עם תפקודו, ומצא כי ניתן לסייע לנאשם לפתור קשיים אלה בדרך טיפולית. הערכה מקצועית זו, מהווה בסיס לסיכוי לשיקום הנאשם. סיכוי זה מתחזק, נוכח העובדה שמדובר בהרשעתו היחידה של הנאשם, אשר לא שב לבצע כל עבירה מאז ביצוע העבירות, ומזה למעלה משש שנים. סיכויי השיקום גוברים אף לנוכח אופן קבלת האחריות על ידי הנאשם, אשר פנה מיד לאחר הארועים לקבלת סיוע פסיכולוגי, על מנת לבחון את הגורמים לביצוע העבירות, הודה בבית המשפט בכל המיוחס לו, הביע צער וחרטה כנה, וכן עמד בכל התשלומים במסגרת ההליך האזרחי.

שילוב כל הנתונים שלעיל, מצביע על סיכוי גבוה לשיקום הנאשם. לאחר שמצאתי כי העונש המתאים בענייניו, בטרם שקילת סוגיית השיקום, מצוי ברף תחתון של מתחמי הענישה, דהיינו ריצוי עבודות שירות לגבי אישומים 2 עמוד 4

3-ו-3 ומאסר למשך כ-7 חודשים לגבי אישום 1, יש לבחון עתה את השפעת סיכויי שיקום הנאשם על העונש המתאים. סיכויי השיקום הטובים במקרה הנדון, ומידת הקרבה של העונש המתאים, בטרם שקילתם, לרף המאפשר את ביצוע העונש בדרך של עבודות שירות, מכריעים את הכף במקרה הנדון לסטיה לקולא ממתחם הענישה.

אין ספק בעיני, כי גישה זו תעודד את הנאשם להמשיך לצעוד בדרך השיקום בה החל, דרך ממנה יצא נשכר אף הציבור הרחב. ככל שלא יתמיד הנאשם בדרך זו, ולא ישתף פעולה באופן מלא עם שירות המבחן, יתחדש הדיון בעניינו.

10. בנסיבות המקרה, לאור הדמיון בביצוע העבירות, החלטתי להטיל על הנאשם עונש אחד בגין כל האישומים.

לאחר ששקלתי את כל האמור לעיל, החלטתי להטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. 6 חודשי מאסר בעבודות שירות, זאת בהתאם לחוות דעת הממונה על עבודות שירות.
- ב. 6 חודשי מאסר, אותם לא ירצה אלא אם יעבור תוך 3 שנים מהיום, עבירת מרמה או זיוף מסוג כלשהו.
- ג. קנס בסך 5,000 ₪. הקנס ישולם בעשרה תשלומים שווים, החל מיום 1.4.15 ומידי תחילת כל חודש עוקב.
- ד. צו מבחן למשך שנה מהיום.

המזכירות תעביר עותק גזר הדין לממונה על עבודות שירות וכן לשירות המבחן.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, י"ג אדר תשע"ה, תשע"ה 04 מרץ 2015, במעמד הצדדים.